

beidere. Jeg tror derfor, at dette Exempel er et, som man gjorde vel i, ogsaa ved Ordningen af Statstjenestens Forhold at have for Die, og jeg er overbevist om, at vil man tabe det af Syne, vil man for sent komme til at fortryde det. Det er derfor, jeg ikke kan Andet end paa det Sterkeste anbefale det Forslag, som er stillet af Udvalgets Flertal om en Sættelse af Pensjonsret for en Del af Telegrafembedsmændene. Man sig, hvad man vil, om den Løndens, der hidtil har vist sig til at indskrænke Pensioneringen, Et maa man dog indrømme, nemlig at det under den nuværende Lovgivning dog er en Anomali, naar man ved Telegrafvæsenet kun har to Embedsmænd, som ere pensionsberettigede, og det forekommer mig, at naar man er bleven opmærksom paa denne Anomali, saa er der den allerstørste Opfordring til at gjøre, hvad der staar i Ens Magt, for at se at faae den fjernet. Anderledes forholder det sig derimod efter mit Skøn med Hensyn til det Spørgsmaal, om der kunde være nogen Anledning til at forhøje de Paagjældendes Sager. Medens jeg i og for sig kunde være i høj Grad findet derfor, maa jeg dog erkjende, dels at det er et Spørgsmaal, som der kan debatteres om, enten et Par Hundrede Kroner mere eller mindre netop er det under de nuværende Forhold mest passende, og dels har jeg ikke kunnet lade være at se hen til, at denne Sag paa et andet Sted har været stærkt debatteret, og at, naar man ikke kunde komme med nye, gode, ukjendte, hidtil ikke fremdragne Argumenter, saa vilde det være meget vanskeligt at formode, at et andet Resultat skulde fremkomme ved en ny Overveelse. Derimod forekommer det mig, at det forholder sig helt anderledes med det Spørgsmaal, som Flertallet har fremdraget, nemlig om Pensioneringen, thi vel er det af den ærede sidste Læser bemærket, hvad der iøvrigt har været mig ubekjendt, at dette Spørgsmaal i en tidligere Session har været berørt, men dette forekommer mig dog at være noget ganske Andet end, det, at Spørgsmaalet skulde være draget frem ved selve denne Sags Behandling. Om et saadant Spørgsmaal er det i høj Grad tilladt at forudsætte, at det efter en modnere Overveelse, og efter at det i flere Aar har ligget nopløst, vilde kunne faae en anden Afgjærelse, end det en Gang tidligere har faaet.

Schlegel: Jeg er det ærede Udvalg taknemlig, fordi det har fremdraget Spørgsmaalet om disse Embedsmænds Pensionering, idet jeg tror, at dette Spørgsmaal har en større Betydning, end man ofte er tilbøjelig til at tillægge det, og jeg vil tage Anledning af Udvalgets Betænkning til i den Henseende at fremkomme med nogle mere almindelige Bemærkninger, som imidlertid finde deres fulde Anvendelse paa det her foreliggende Tilfælde. Det vil være det ærede Thing bekjendt, at i de sidste Aar, har det sa-

kalbte sociale Spørgsmaal spillet en fremragende Rolle i mange Lande, ogsaa i vort Land, og været Gjenstand for Manges Tanker og Overveelse. Dette Spørgsmaal deler sig væsentlig i to Dele, dels Spørgsmaalet om, hvorledes Lønnen for det personlige Arbejde skal reguleres paa en saadan Maade, at den bliver et passende Løberlag for det Arbejde, der præsteres, og at den for den Bedkommende bliver tilstrækkelig til hans Livs Ophold, dels det andet Spørgsmaal, hvorledes man skal forholde sig, naar den Bedkommende, efter at hans Kræfter til personligt Arbejde ere opslidte, paa Grund af Svagelighed og Alderdom ikke længere er istand til at arbejde, hvorledes man da skal kunne hjælpe ham. Det første Spørgsmaal frembyder saa store Vanskeligheder, at jeg navnlig under denne Sag ikke finder Anledning til at komme ind derpaa. Jeg tror, man maa sig, at dette Spørgsmaal i Diebladet er i alt Fald til dels uløseligt. Det andet Spørgsmaal derimod ligger i en ganske anden Grad for og kan nok siges at staa paa Dagsordenen. Efter min Overbevisning er det et af de vigtigste og største Spørgsmaal, Nutiden har at løse, og som til dels er modent til Løsning, saa at der er en god Anledning for Lovgivningsmagten til i en ganske særlig Grad at have sin Opmærksomhed henvendt derpaa. Det vil være det ærede Thing bekjendt, at der er fremkommet mange forskjellige Forslag til at løse dette Spørgsmaal, og at adskillige af disse Forslag allerede ere traadte ilive for mindre Kredse, men at man derimod bestandig arbejder paa at finde en mere almindelig Løsning af Spørgsmaalet. En af de ældste Former, hvorunder dette Spørgsmaal løses, er Pension eller, som man nu vilde kalde det, Livrente. Jeg tror, det maa siges at være en naturlig Følelse, i alt Fald hos de Allerkjæreste, at den, hvis personlige Arbejde er bleven opbrugt i Ens Tjeneste, har man en Forpligtelse, i alt Fald moralsk Forpligtelse, til, forsaavidt man paa nogen Maade selv er i Stand dertil, at hjælpe, naar hans Kræfter ere opslidte, og han ikke længere har dem at leve af. Jeg er overbevist om, at denne Følelse findes hos Mange, og at der findes Mange i denne Sal, som i Gjærningen have vist, at de ere besjælede af den. Det er sikkert, at dette fremtræder ikke blot i Forholdet mellem Husbond og Lyende, men ogsaa i større Forhold mellem Arbejdsgiveren og Arbejderne, den store Fabrikherre og hans Fabrikarbeidere. Men efterhaanden som det patriaralske Forhold, der tidligere bestod mellem Husbond og Lyende, er blevet løst og er gaaet over til at blive et mere almindeligt Kontraktforhold, efterhaanden som den store Fabrikherre forsvinder og gaar over til at blive et Aktieselskab, som ikke har eller i alt Fald ikke i i samme Grad kan have denne Følelse, saa bliver der mere og mere Fare for, at denne Følelse skal forsvinde, og at man noget mere hensynsløst skal